

Korsagergård Vuggestue

Årsplan 2009

Korsager Alle 16 2700 Brønshøj
Tlf.: 3828 0650 E-mail: vuggestuen@image.dk
Hjemmeside: www.korsagergaard.dk

Indholdsfortegnelse

Om årsplanen 2009	3
Principdel	4
Præsentation	4
Vuggestuens grundlæggende værdier, holdninger og syn på børn	4
Daniel Stern	6
Læringsbegrebet	8
Om legen	9
Praksisfortællinger	9
Læreplan	10
De personlige færdigheder	10
De sproglige og kommunikative færdigheder	11
De fysiske og motoriske færdigheder	11
De sociale færdigheder	11
Om natur og naturfænomener	11
Om kultur	11
Indsats overfor specielt udsatte børn	11
Indsats m.h.t. integration og to-sprogethed	12
Kostpolitik	12
Søvnpolitik	12
Ledelses- og personaleudvikling	13
Mål for personalesamarbejde	13
Hvornår ?	13
Mål for ledelsen:	14
Forældresamarbejde og forældrebestyrelsen	14
Mål for forældresamarbejdet	14
Forældrebestyrelsen	15
Principper for anvendelse af budgettet	15
Udviklingsdel	16
Det pædagogiske arbejde med børnene	16
Eksempler på det pæd. arbejde med børnene:	17
Nysgerrighed og undren	17
Vedr. de personlige færdigheder	17
Vedr. de sproglige og kommunikative færdigheder	18
Vedr. de sociale færdigheder	18
Vedr. natur og naturfænomener	18
Vedr. de musiske og kreative færdigheder	18
Særlig sprogstimulering til de tosprogede	19
Fokuspunkter	20
Ledelses- og personaleudvikling	22
Forældresamarbejde	23
Forældrebestyrelsen	23
Regnskab og budget	24
Afrunding	25
Hvad er Marte Meo ?	26
Kort om Daniel Stern	27
Div. politikker	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.

Om årsplanen 2009

Årsplanen er opdelt i:

➤ **Principdel**, som indeholder:

- en kort præsentation
- de grundlæggende værdier, holdninger og syn på børn
- læreplan
- mål for ledelses- og personaleudvikling
- mål for samarbejde med forældre og forældrebestyrelse
- principper for anvendelse af budgettet

Principdelen kan gælde i flere år men skal årligt godkendes af forældrebestyrelsen.

➤ **Udviklingsdel**, som indeholder:

- det pædagogiske arbejde med børnene
- ledelses- og personaleudvikling
- forældresamarbejde
- forældrebestyrelse
- regnskab og budget

Hvert område skal indeholde et afsnit om dels det forløbne år og dels det kommende år.

Udviklingsdelen skal endvidere indeholde et fokuspunkt, som skal behandle et eller flere af læreplanens temaer.

Udviklingsdelen skal evalueres og fornys hvert år – og inddrage principdelens grundlæggende værdier og overordnede mål.

 Dette **symbol** refererer i teksten specielt til forhold omkring projektet "**Mangfoldighed i Københavns dagtilbud**". Vi er blevet udvalgt til at være en sprogpladsinstitution under udviklingsprojektet "Mangfoldighed i Københavns dagtilbud".

Et 3-årigt projekt fra 2006 til 2008. Personalet har afholdt en intro- og en undervisningsdag i 2007. I 2008 deltog to fra personalegruppen i 5 undervisningsdage.

Hvis I vil vide mere om projektet, er I velkommen til at hente en pjece på kontoret.

Principdel

Præsentation

Navn: Korsagergård Menighedsvuggestue
Adresse: Korsager Alle 16, 2700 Brønshøj
Telefon: 38 28 06 50
E-mail: vuggestuen@image.dk
Hjemmeside: www.korsagergaard.dk

Institutionen ledes formelt af institutionsbestyrelsen, som består af 5 medlemmer valgt af menighedsrådet samt 4 forældrerepræsentanter (2 fra vuggestuen og 2 fra børnehaven). Desuden er de 2 ledere og souschefer fra henholdsvis vuggestue og børnehave med til møderne, dog uden at have stemmeret.

Vuggestuens grundlæggende værdier, holdninger og syn på børn

En god barndom i vuggestue-tiden må være vores øverste mål

En "god barndom" definerer vi som en barndom med nærhed, omsorg, respekt, åbenhed og gensidig tillid – og sjov, glæde og humor.

Vi ønsker endvidere at give barnet mulighed for at udvikle sig gennem egne erfaringer. Her er det målet at medvirke til selvbestemmelse og medbestemmelse, idet vi finder det meget vigtigt at lære at kunne mærke, hvad man selv mener. Dette er ikke ensbetydende med, at barnet bestemmer, men ensbetydende med, at barnet bliver hørt og forstået.

Vi mener, at aktiviteter, som er produktorienterede er sekundære for 1 og 2-årige børn. Det kommer der rigeligt af i børnehaven, hvor det hører bedre sammen med barnets alder/udvikling!! Vi vægter nærvær som primært mål. For de etårige og toårige er det vigtigere, at vi har fokus på processen – på barnets egne følelser og barnets egne oplevelser:

- det nære sociale samspil
- vi-følelsen og sam-følelsen mellem barnet og den nære voksne samt mellem barnet og dets venskaber

Det er vigtigt, at vi spørger os selv: hvordan. Hvordan er vi sammen med barnet, hvordan er barnet sammen med andre, hvordan oplever barnet det o.s.v. Således at vi kan hjælpe barnet til at udvikle egne følelser/erfaringer bl.a. ved at sætte ord på. God selvfølelse og tro på egne følelser er med til at udvikle medfølelse og indføling. Kvaliteten af relationen/samværet er afgørende især for vuggestuebarnet.

Delmål:

At vi er opmærksom på:

- hvad de laver
- hvad de frustreres over
- hvordan de har det
- hvilke voksne de kontakter
- hvilke børn de kontakter
- om kontakten er positiv eller negativ
- hvor meget fylder/betyder denne kontakt

Altså: være opmærksomme, så vi kan hjælpe og støtte – eller lade være – på det rigtige tidspunkt. Vuggestuebarnet (og i øvrigt os selv og alle) udvikler os blandt de mennesker, der ser os, forstår os og møder os, der hvor vi er.

Delmål:

Vi vægter at opfange **barnets signaler** – så barnet oplever sig selv som ”set, hørt og forstået” – og udfra dette nærvær skal vi tage bestik af situationen.

– og vælge at f.eks. netop *de to* børn kan komme ud og lege med vand med hinanden, eller tage netop *de tre* med *derhen*, eller lave lige hvad ”Lotte” vil.

Delmål:

Vi har nogle rammer og rutiner, som er nødvendige, men vi vil være opmærksomme på børnenes tanker/ideer/reaktioner på disse. Det er jo meget børnene skal indrette sig på og være deltagende i. Vi vil løbende reflektere over disse reaktioner for at stille spørgsmål ved vore egne rammer og rutiner. Vi forsøger at stille os til rådighed i kommunikationen ved ikke altid på forhånd at have et bestemt mål. Vi vil huske, at vi nogle gange skal kommunikere åbent og se, hvad der sker i kommunikationen.

I personalegruppen vil vi være gensidigt opmærksomme på, når vi kommer til at give stive rutinesvar.

Eksempel:

Den voksne siger: "Må Emma sidde ved siden af dig på stolen ?"

Kim: "Nej"

Den voksne: "Åh hold op, det må hun da, - ryk dig lidt, selvfølgelig må hun det."

En anden voksen: "Han sagde jo nej ! – hvorfor må han ikke sige nej ? Hvorfor lytter du ikke ?"

Der blev stoppet et rutinesvar.

Vi voksne har ofte (og måske for ofte ?) en mening om, hvordan tingene skal gøres. Vi bliver derfor let styrende i kommunikationen.

Delmål:

Vi skal lære barnet at **kende sig selv**, så det kan lære at **klare**:

- angst
- problemer
- ensomhedsfølelse
- intimitet
- fællesskab
- at "mærke efter"
- at give udtryk for følelser
- lære nærhed hos andre
- at fordybe sig
- at forpligte sig
- at skabe relationer o.s.v.

Delmål:

Børnene skal naturligvis også **lære**:

- aldersvarende praktiske færdigheder
- aldersvarende sprog (udvikling)
- aldersvarende viden
- humor og andet vigtigt pjat

Daniel Stern

Efter inspiration fra en **pædagogisk weekend** i 2003, hvor vi havde kursus om **Daniel Stern's teorier**, har vi siden fokuseret på børnenes selvværdsfølelse.

Daniel Stern skelner klart mellem selvtillid og selvværdsfølelse (se bilag 2) !

Selvtillid drejer sig om - hvad vi kan og gør -
og er ydrestyret af *præstationer* og af andres ros.

Selvværdsfølelse drejer sig om – at kunne mærke sig selv
og er indrestyret af selvet/ barnets kerne.

Barnets egne følelser, egne erfaringer, egne oplevelser af en situation er værdifulde !

Hvis vi *lytter* til barnet og ser barnets *signaler*, så oplever barnet sig set og dets signaler (eller sprog) hørt og forstået. Derved oplever barnet, at det bliver respekteret for den barnet er og de følelser barnet har.

Det er i *samspillet/tilknytningen/relationen* med andre mennesker at barnet udvikler sin selvfølelse.

Årsplan 2009 - Korsagergård Vuggestue

Tryghed, tillid og tilknytning er nødvendigt for en god udvikling af selvfølelse! Det vil sige: *udvikling* af de følelser barnet *selv* har. Barnet skal udvikle sit selv / *sit indre styre*. Dette er vigtigt at fokusere på, mener vi. Det er derfor vigtigt, at vi ikke fokuserer for meget på at *vurdere* barnet.

Vi vil passe på, at vi ikke vurderer barnet for meget på, hvad barnet kan /barnets præstationer eller manglende. Det er langt vigtigere at udvikle barnets selv/kerne – selvfølelse ! Langt vigtigere end at udvikle præstationer, som vi så kan rose.

Eksempel:

Vi siger: "Er det ikke rat, at du selv kan tage tøjet af ?" ... i stedet for "Hvor er du dygtig !"

Eller

Vi siger: "Hvor gynger du højt" eller "Hvor er du glad for at gygne" i stedet for "Hvor er du dygtig til at gygne."

Hvis et lille barn får udviklet en god selvfølelse – kan mærke hvad det selv føler, så er det grundlaget for at kunne *forholde* sig ansvarligt til sig selv og til andre.

Hvis et lille barn har en god selvfølelse, vil barnet også få selvtillid/ ha' tillid til sig selv og derfor kunne lære sig meget viden eller mange færdigheder. Det modsatte er dog ikke tilfældet. Et menneske med stor selvtillid grundet præstationer og ydre anerkendelse/ros har ikke nødvendigvis en god selvværdfølelse.

Barnet har *meget* brug for vores hjælp til at stå på egne ben samt tro på egne følelser/erfaringer. Så det hjælper vi dem med ved at fokusere på, *hvem de er og hvordan de har det*. Det er meget vigtigt i disse vuggestueår, da selvværdet grundlægges der.

Det er i samspillet med især de nære relationer, at barnet udvikler sin selvfølelse.

Vi vil i høj grad forsøge, at være opmærksomme på at respektere hvert lille barns egne følelser og oplevelser. Det vil sige, vi vil være opmærksomme på hvert lille barns oplevelse, følelse og mening. Vi vil sørge for, at de føler sig forstået. Det vil vi bestræbe os på.

Dette er IKKE ensbetydende med at de kære små skal bestemme det hele eller det halve !

Vi vil **vise** barnet, at vi har hørt, hvad det siger, eller hvad det signalerer, og respektere, at barnet synes sådan og sådan. Vi vil vise barnet, at vi har forstået det, *men* det er *ikke* ensbetydende med, at de må bestemme! Vi erkender, at det er os der vælger /bestemmer. Det er vi helt afklaret med. Vi erkender, at det er os der bestemmer endeligt, og os der bestemmer hvor meget eller hvad de må have lov at bestemme eller vælge imellem og hvornår. Det er misforstået omsorg altid at være i centrum, mener vi.

Vi er de voksne, og vi vil lytte på, være interesserede i barnets følelser og mening. *Samtidig* med at vi *er lydhøre*, ja så kan de have det trygt med, at vi ved, hvad der er bedst (eller skal til her og nu i en situation), så vi bestemmer. Vi *voksne* har jo mange års *erfaringer* bag, som vi kan bruge.

Det lille barn har jo ikke så mange erfaringer endnu. Så vi mener, at det lille barn kan blive ret frustreret, såfremt der bliver kommunikeret med dem, som var de voksne - altså en ligelig partner. Vi tror på, at barnet har brug for, at de voksne stille og roligt husker, at det er os der bestemmer, og at det er os, der giver barnet mulighed for *medbestemmelse*, der hvor / og når det er passende – og medbestemmelse i passende størrelse til et vuggestuebarn.

Altså udvikle børnenes selvfølelse i tråd med Daniel Stern's teori ...

- det er det vi fortsat vil fokusere på.

Læringsbegrebet

Børn lærer af (egne) erfaringer. Nogle af erfaringerne skal være på deres eget initiativ.

Det er vigtigt, at vi (og forældrene) er ligeværdige i kommunikationen med børnene. D.v.s. at vi har lige værdi men ikke er jævnbyrdige og dermed ikke ligestillede. Børnene har brug for, at vi tager voksent ansvar, og børn får lov at være børn.

Børn har mange kompetencer. Det gælder om at give gode **rammer**, så de har **mulighed** for at **udvikle** disse **kompetencer**. Det er meget vigtigt, at vi voksne også fokuserer på, hvad der er barnets perspektiv/oplevelse, men med eksempelvis barnets 2-årige øjne ...

Læring og dannelse

Læring og dannelse sker via leg, konflikter og spilleregler, og via at vi sætter ord på stærke/svage sider. Vi sætter ord på glæde, sorg, ked af det og stolthed. Således opdager barnet sin egen rolle og mærker sig selv og kan lære at sige til og fra. Ved at vi således understøtter og anerkender barnets følelser, vil barnet føle sig hørt og forstået.

Eksempel:

"Jeg ka' godt se, at du er ked af det."

Vi voksne skal tage styringen af og til og sætte grænser – være tydelige og vise dem vore normer – og børnene lærer af det.

Børnene lærer også gennem leg ved at få kendskab til hverdagslivet, sociale spilleregler, koncentration, kategorisering, sprog, motorik, rolleleg, systemer, fantasi, sansesele, initiativer o.s.v.

Læring skal understøttes af voksne, og i det sker dannelsesprocessen. Derfor har vi voksne indflydelse på og ansvaret for dannelsen af børnene.

Eksempler:

- "Kom vi skal ud og vaske hænder, inden vi skal have mad."
- "Vi skal være stille – der er nogen, der er trætte og sover endnu."
- "Freja skal ud og sove, hun vinker godnat. Så ka' I sige godnat til hende."
- "Prøv og se på Tobias, han ka' ikke li' det, så du ska' lade vær'."

Om legen

At lege og at udforske er noget af det allervigtigste i en vuggestue. Børn leger af lyst, og den har en selvstændig værdi for dem. Legen skaber mening, og den er en måde at erkende verden på. Igennem legen tilegner børnene sig mange færdigheder og støttes i en alsidig udvikling. Vi vægter børnenes leg, og vi vægter hvordan vi indgår i legen og dens muligheder.

Praksisfortællinger

Leg i forhold til udvikling af sociale færdigheder/kompetencer:

1. Anna har taget kassen med dyrene frem og sidder og putter dem i munden. Teis sætter sig hen til hende og tager en dinosaur op og spør mig (pædagogen), hvad sådan én siger? Jeg sætter mig ned ved siden af dem. Vi snakker om dyrene, hvad de hedder og hvad de siger. Carl kommer til og sætter sig – så Tilde og Nicoline. Vi synger "En lille gris kom marcherende" og "Vi ta'r med toget ud på landet". Inden vi går i gang med at synge (før hver sang), finder vi f.eks. alle girafferne og sætter dem på kanten af kassen. Nicoline falder fra efter kort tid, og lidt efter Carl, men de tre andre bliver siddende i 20 minutter, mens vi gentager processen igen og igen med samtlige dyr i kassen.
2. Alex leger ved det lille bord – står med en snurretop og er godt fordybet i sin leg. Morten leger på gulvet med sin bus, som han putter forskellige ting i og kører rundt med. Morten stopper op ved bordet ved siden af Alex. Morten kigger hen imod en bil, som står længere henne på bordet – Morten kigger så hen over gulvet, hvor der ligger meget legetøj. Morten øjner besværligheden med at komme over til bilen. Han bliver stående og rækker armen ud. I det samme skubber Alex bilen hen til Morten. Morten siger "tak". Hver deres leg fortsætter i ro og mag ... Skøn episode!
3. Morten leger med biler ved en garage. Han virker til at være meget fordybet i sin leg. Sine (pædagog) siger til Minna: "Du kan gå hen og tage rygsækken ovre på knagen". I det samme tager Morten rygsækken ned fra knagen og går hen og giver den til Minna – og går straks tilbage til sin leg med garagen. Som han dog får tingene til at glide ...
4. 6 børn er samlet til frugt bl.a. Alex, som holder øje med, hvad jeg (pædagogen) laver, da han sidder ved siden af mig. Jeg laver en klapsammen bananmad, og da vi er ved at være færdige, laver Alex en bananmad magen til min !
5. 4 børn sidder ved det store bord med puslespil. Bl.a. Morten og Petra som sidder ved siden af hinanden. Morten har et puslespil med dyr, som også kan sige lyde. Vi nævner dyrenavnene og siger lydene. Morten har lidt svært ved at få brikkerne på plads, men så rækker lille Petra ind over og ta'r en brik, drejer den rigtigt rundt og lægger den på plads og siger: "Sådan Morten!". Og Morten blev glad.

Læreplan

Overordnet mål for det pædagogiske arbejde med børnenes udvikling

I lov om social service §8 står der, at børn skal have mulighed for at udvikle deres potentialer til forskellige færdigheder indenfor:

- personlige færdigheder
- sprog
- krop & bevægelse
- sociale færdigheder
- natur & naturfænomener
- kulturelle udtryksformer og værdier

Her i principdelen vil vi beskrive, hvordan vi overordnet set imødekommer loven. I udviklingsdelen beskriver vi det mere konkret.

Vi vil være med til at udvikle børnenes kompetence i nedenstående færdigheder. Det er der ingen fare for, at vi ikke får gjort.

Vores holdning er, at det er endnu vigtigere at huske på at bevare og udvikle børnenes naturlige nysgerrighed. Så de oplever glæde og kan blive ved med at undre sig.

De personlige færdigheder

Vi støtter barnet i en positiv selvopfattelse og i at have tillid til andre. Vi støtter dem i udviklingen af nysgerrighed og i en begyndende forestilling om sig selv og omverdenen.

Vi arbejder med en anerkendende pædagogik. Vi vil anerkende barnets initiativ og huske, at det ikke er det samme som at tillade. Vi vil anviser/være behjælpelig med på hvilken måde initiativet så kan gøres.

Eksempel:

"Du vil gerne spille med bolden. Vi skal spise nu og ikke spille bold, når der er mad og tallerkener på bordet. Når vi har spist, SÅ kan vi spille bold. (Og så GØRE det !)

Filosofien er, at børnene VIL noget med det, de gør – filosofien er at møde børnene positivt og ikke tillægge dem negative intentioner.

Et udgangspunkt er også, at den voksne støtter barnets følelse og hjælper med en løsning.

Vi voksne vil bestræbe os på at give tydelige budskaber om, hvad vi vil og hvad vi ikke vil ha'. Derved lærer børnene – via os som rollemodeller – at kunne give tydelige "jebudskaber".

De sproglige og kommunikative færdigheder

Vi støtter dagligt børnene i at tilegne sig sproglige begreber og symboler, så sproget kan bruges til tænkning, planlægning og til kommunikation med andre børn og voksne.

MKD Vi er opmærksomme på det enkelte barns sproglige udvikling. Såfremt nogen har brug for ekstra sprogstimulering, gøres der en ekstra indsats her. Det kan være danske børn eller to-sprogede børn. M.h.t. de to-sprogede børn taler vi med forældrene om vigtigheden af, at børnene lærer deres modersmål, og at de taler det derhjemme.

De fysiske og motoriske færdigheder

Vi støtter børnene i fysiske og motoriske aktiviteter via f.eks. sanslege, rytmik, gymnastik og dans – både indendørs og også udendørs – samt ved at give børnene tid til at udforske sig selv og omverdenen.

De sociale færdigheder

Vi støtter børnene i at etablere venskaber med andre børn og indleve sig i, hvordan andre føler og tænker. Vi lærer børnene at tilegne sig sociale spilleregler og lærer dem at være en del af en gruppe/fællesskab.

MKD Vi støtter børnene i at respektere og være nysgerrige overfor hinandens forskelligheder og i at være rummelige.

Om natur og naturfænomener

Vi støtter børnene i at udforske omgivelserne, så de undres og får forståelse for sammenhænge, som de oplever i deres hverdag. Eksempelvis også viden om naturen, som de nu møder den i deres dagligdag. Vi viser dem muligheder og hjælper dem på vej til at undersøge og opleve.

Om kultur

Vi støtter dem i at bruge deres fantasi, kreativitet og musiske evner – og derigennem udvikle deres forestillingsevne.

Læreplanen evalueres og godkendes årligt.

Indsats overfor specielt udsatte børn med nedsat fysisk eller psykisk udvikling eller sociale problemer

Vi støtter udsatte børns læring ved, i samarbejde med forældrene, at udarbejde en handleplan. Der kan være tale om intern/ekstern rådgivning og netværksmøder. Vi forsøger at finde ud af, hvor de er udviklingsmæssigt, og hvordan vi bedst støtter dem i den videre udvikling.

Indsats m.h.t. integration og to-sprogethed

Der arbejdes generelt med sproglig opmærksomhed. Personalet er åbne i kulturmødet.

Det vigtige for et barn og dets forældre er, at vi er interesseret i deres baggrund og kultur. Det er ligeledes vigtigt, at vi fortæller om vores normer og dagligdag (i institutionen).

Vi lægger vægt på denne dialog, så vi kan få en større forståelse for hinanden.

Vi lægger vægt på gensidig respekt for hinandens forskellighed – til gensidig inspiration.

Kostpolitik

Vuggestuens kostpolitik er at finde på vores hjemmeside:

www.korsagergaard.dk/aarsplaner.htm

Søvnpolitik

Vuggestuens søvnpolitik er at finde på vores hjemmeside snarest:

www.korsagergaard.dk/aarsplaner.htm

Ledelses- og personaleudvikling

Mål for personalesamarbejde

For 17 voksne er vuggestuen (også) en arbejdsplads. Vores **mål** er at medvirke til:

- trivsel og arbejdsglæde
- at gøre arbejdet interessant
- at gøre arbejdet dynamisk
- at skabe en god stemning

Delmål:

Det er blandt vore delmål at:

- være positiv
- medvirke til ovenstående ved at have et konstruktivt syn på hinanden og tilstræbe gode arbejdsforhold
- hele tiden forsøge at arbejde fagligt i forhold til årsplanen
- arbejde på at være bevidst om, hvad vi viser og gør
- hjælpe hinanden med dette

– idet barnet får det, som vi voksne følelsesmæssigt viser men ikke siger. Det er vigtigt at vide, hvad vi viser og gør – for at forstå barnets reaktioner.

Delmål:

- arbejde med os selv/hinanden fagligt og pædagogisk.
- tilstræbe at være åbne og kritiske overfor hinanden
- tilstræbe at være lydhøre overfor hinanden samt børnenes og forældrenes tilbagemeldinger

Hvornår ?

I dagligdagen – på personalemødet – det ugentlige stuemøde – på pædagogisk weekend – samt i MUS-samtaler.

Vi vil bruge forskellige materialer til at inspirere os: litteratur, tidsskrifter, skemaer, modeller, analyser m.v. og bruge dette til at snakke konkret om os og "vores" børn.

Mål for ledelsen:

- Igangsætte og koordinere i forhold til dynamikken mellem målformulering og hverdagen
- Være samarbejdspartner/koordinator for:
  - Kommunen og pladsanvisningen
  - Menighedernes Daginstitutioner og de 2 bestyrelser
  - Personalet, forældrene, børnene
  - Andre ledere
  - Pædagogisk-psykologisk Rådgivning samt Børneklubben m.v.
  - Seminarierne
- Skabe trivsel i og omkring daginstitutionen

Forældresamarbejde og forældrebestyrelsen

Mål for forældresamarbejdet

Vores mål er:

- Fælles ansvar med forældrene
- Gensidig orientering
- Skabe tillid i dagligdagen, på forældremøder og ekstra møder
- At forældrene er aktivt deltagende i fællesskabet, og at de har en fornemmelse, hvad der sker på barnets stue.

Delmål:

- Kende den enkelte forældres forventninger
- Kende hvad vi kan forvente af os selv – d.v.s. i den personalegruppe man p.t. er på stuen

Hvordan indarbejdes ovenstående mål ?

- Åbent syn på forældrene
- Spørge hvis der er noget man vil vide
- Holde forældrene løbende orienteret om vores tanker om deres barn
- Holde samtaler, hvis én part ønsker det – og se på barnets samlede liv i denne periode

- Forberede os på anden måde til at gøre samtalen konstruktiv
- Give informationer via historier (konkrete situationer om barnet) – forældre responderer meget ofte selv med historier
- Opfordre forældre til at holde os orienteret

Forældrebestyrelsen

Forældrebestyrelsen består af frivillige forældre, som vil gøre et stykke arbejde for at gøre deres børns institution til et endnu rarere sted at være.

Forældrebestyrelsens arbejde (udover bestyrelsesmøderne) består i:

- sammen med personalet at diskutere vuggestuens hverdag, budget, nedskæringer m.v. – og om nødvendigt skrive til offentlige samarbejdspartnere.
- at vælge vuggestuens forældrerepræsentanter til institutionsbestyrelsen.
- at afholde arrangementer for børn og voksne, f.eks. sommerfest, fælles arbejdsdag o.lign.
- at administrere "Frugtkassen" på baggrund af frivillige indbetalinger fra forældre

I øvrigt er det en god mulighed for at lære forældre og personale på de øvrige stuer at kende.

Principper for anvendelse af budgettet

Ledelsen er ansvarlig overfor institutionsbestyrelsen.

Vi har som det vigtigste princip, løbende at samarbejde og konferere med Menighedernes Daginstitutioner – dels om lønbudgettet og dels om den øvrige drift.

Ved regnskabsårets afslutning gør vi op, hvad der er renoveret og vedligeholdt, og hvad der står for tur på vores "gamle" hus.

Større beløb bliver altid drøftet på personalemødet.

Vi rådfører os med institutionsbestyrelsen før igangsættelse af større projekter.

Udviklingsdel

Det pædagogiske arbejde med børnene

Evaluering 2008

I 2005 implementerede vi så småt læreplaner i vores årsplan. Derudover ændrede vi strukturen i årsplanen til en principdel og en udviklingsdel.

I 2006 lærte vi alle sammen at lave iagttagelser og så arbejdede vi med dokumentation og læreplaner.

I 2007 fortsatte vi arbejdet med dokumentation.

Vi dokumenterede i form af:

- daglig information på tavlen
- via forældresamtaler, som er grundigt forberedt
- billeder/fotos
- praksisfortællinger til forældre og os selv
- iagttagelser og beskrivelser
- video på et forældremøde årligt
- samt via det forældrene selv ser, at vi lærer børnene

Vi prioriterer basisarbejdet med børnene

Vi reflekterer (og evaluerer) løbende over, om vi lever op til vores årsplan: dagligt, på stuemøder, P-møder og via ekstern konsulent.

I 2008 arbejdede vi videre med at opfylde vores årsplan specielt med henblik på vore to fokuspunkter, som var "opmærksomhed på sansernes brug i dagligdagen" og "opdragelse til fællesskab". I 2008 fortsatte vi arbejdet med dokumentation af, hvordan vi i det daglige samvær med børnene implementerer læreplanerne og skaber øget opmærksomhed omkring læringsbegrebet.

Læringsbegrebet har været diskuteret på mange personalemøder, og det er meget integreret i personalegruppen og i dagligdagen.

Året som kommer (2009)

Vi arbejder videre med at opfylde vores årsplan.

Vi henviser til vore 2 fokuspunkter (se side 21).

Eksempler på det pæd. arbejde med børnene:

Nysgerrighed og undren

Vi voksne skal huske at give børnene plads og tid til at være nysgerrige og undre sig i deres eget tempo.

Vi voksne kan sideløbende øve os i at være nysgerrige på, hvad det er børnene undrer sig over.

Vedr. de personlige færdigheder

For at have en positiv selvopfattelse, er man nødt til at have en god/høj selvværdsfølelse. Derfor arbejder vi meget bevidst med at støtte barnets selvværd.

Det gør vi f.eks. ved at:

- lytte til barnet og respektere dets meninger. Ved f.eks. at sætte ord på: "Jeg ved, du gerne vil ... Men lige nu skal vi ..."
- understøtte barnet i at udtrykke sine behov og følelser. Det gør vi ved at sætte ord på, så barnet oplever sig hørt og forstået
- anerkende de intentioner og følelser, som barnet har
- give barnet indflydelse og medbestemmelse på noget i hverdagen. F.eks. "Hvad vil du have på din eftermiddagsbolle?" I stedet for bare at lave den.
- vise omsorg, hjælpe og støtte, når barnet har behov for det
- have positive forventninger til barnet
- forsøge at give barnet mulighed for ro og fordybelse. F.eks. på badeværelset: kun få af gangen, så barnet kan koncentrere sig. Og f.eks. ved at dele børnene op: nogle går tur og andre bliver hjemme i ro. Ved at respektere når de er fordybet i noget og ikke forstyrre dem (ikke bare bestemme over dem)

Vedr. de fysiske og motoriske færdigheder

Først og fremmest imødekommer vi dette ved at være opmærksomme på at give/åbne børnenes muligheder:

- ved at give sig tid til at lade børnene være deltagende i dagligdags aktiviteter: at smøre sin bolle, lære at åbne vandhanen, tage tøj af og på, hælde med en kande, øse op o.s.v.
- ved at være meget udendørs, spille bold, løbe på en skråning o.s.v.
- ved at lave rytmik og gymnastik
- ved indendørs-lege hvor motorikken bruges
- ved at lære at gå på trapper

Men igen først og fremmest via personalets holdning til at give tid og plads til at børnene kan få deres egne fysiske og motoriske erfaringer.

Vedr. de sproglige og kommunikative færdigheder

 Vi arbejder generelt med sproglig opmærksomhed overfor alle børnene.

Vi sætter ord på handlinger, non-verbal kommunikation og følelser. Vi benævner det enkelte barn og dets legekammerater og deres følelser. F.eks. "Hans kan ikke lide du slår ham" – og til Hans siger vi "Peter slog dig. Du er ked af det." o.s.v. Naturligvis er der også sproglig læring via børnebøger og børnesange med fagter hver eneste dag.

Vedr. de sociale færdigheder

Vi hjælper børnene med at kunne udtrykke sig til hinanden og være opmærksomme på hinanden.

Vi støtter børnene i at lære:

- at samarbejde med andre børn
- at gennemføre legeprojekter
- at løse konflikter
- at få viden om andre børn
- at dele glæde og følelser
- at få ideer til nye lege
- turtagning

Vedr. natur og naturfænomener

For det første skal vi være opmærksomme på, hvad der optager børnene. Dernæst skal vi give dem tid og muligheder for at udforske – følge sin nysgerrighed overfor omverdenen. Eksempelvis er der meget oplevelse ved at opdage en tissemyre, en snegl eller en masse blade. Vi skal være deltagende i deres nysgerrighed. Vi skal huske at der jo ikke er noget herligere end at se, hvor meget man kan sprøjte ved at trampe i vandpytter.

Vedr. de musiske og kreative færdigheder

Disse færdigheder udvikles i vuggestuen, f.eks. ved "dyre-kurven" som børnene vælger dyresange efter, sanghæfterne med billeder, som børnene vælger sange efter, gennem dansen, udklædningstøj, lidt teater, leg med forskellige materialer o.s.v.

I vuggestuen foregår alt dette løbende men mindre planlagt, idet vi prioriterer at gribe dagen bedst muligt i forhold til, hvor mange voksne og børn vi er, og hvordan lysten og humøret er hos børnene.

Men selvfølgelig præsenteres børnene for forskellige muligheder for at bruge deres kreativitet. Vi mener, det er vigtigt, at styre kreativiteten ved at gribe deres initiativer.

Eksempler:

- Jens sætter stole op og laver et tog. Og vi tager med på tur og spørger, "Hvor skal vi hen?"
- Vi leger med, når Viktor laver en blender af en kop og en kande vendt på hovedet.
- Følger deres fantasi om, at denne her klods ER en mobiltelefon.

Særlig sprogstimulering til de tosprogede

MKD Til de børn, som har særligt behov for sprogstimulering (også ikke-to-sprogede) gør vi en ekstra indsats. F.eks. tager vi billeder af dagligdags situationer (evt. af barnet selv), som vi hænger op på væggen i børnehøjde. Vi er særligt opmærksomme på at skabe øget kontakt til barnet og benævne dets handlinger/initiativer. Vi arbejder generelt med sproglig opmærksomhed overfor alle børnene. Både m.h.t. sprogforståelse og sprogligt udtryk.

Vi har desuden mulighed for at få tolk på ved forældresamtaler.

- Institutionen har 5 sprogpladser fra 1-9-2006 til 1-9-2007.
- Institutionen har 9 sprogpladser fra 1-9-2007 til 1-9-2008
- Institutionen har 12 sprogpladser fra 1-9-2008 (og fremover)

P.t. (1-3-2009) har vi 5 sprogpladser besat.

Fokuspunkter

Fokuspunkter for 2007

Vi vil gerne lære mere om iagttagelse og dokumentation. Vi vil gerne alle sammen blive bedre til at analysere iagttagelserne ud fra børneperspektivet, voksenperspektivet, medlæring og selvrefleksion.

1. Børneperspektivet. Hvad tror du børnene oplever? Hvordan ser det ud fra deres side? Hvad lærte de? På hvilken måde lærte de det? Hvilken betydning har situationen i barnets liv?
2. Voksenperspektivet. Hvad var den voksnes intention og mål? Hvordan var relationen barn/voksen? Hvordan kan man forstå den voksnes handling? Hvad siger "iagttagelsen" om institutionens pædagogik?
3. Medlæring. Hvad skete der af medlæring? d.v.s. hvad skete der af utilsigtet læring, som ligger udenfor det bevidste/planlagte?
4. Selvrefleksion. Er der noget, du vil gøre anderledes en anden gang?

Evaluering af fokuspunkter for 2007

Vi er glade for at konstatere, at vi har nået vore mål for det, som vi havde valgt at fokusere på. Vi har alle lært at lave og bruge iagttagelser. I vores vuggestue dokumenterer vi på mange måder: via iagttagelser, praksisfortællinger, mange billeder, video på forårsforældremødet, på tavlen, via forældresamtaler (som er grundigt forberedt) samt via det, som forældrene selv ser, at vi lærer børnene.

Vi har beskæftiget os med det i det omfang, vi har fundet det muligt. Der har ikke været primær fokus på et enkelt emne.

Fokuspunkter for 2008

1. Opmærksomhed på sansernes brug i dagligdagen

Vi vil præsentere og gøre børnene opmærksomme på alle de forskellige sanseindtryk.

F.eks. høre fuglen, rulle på græs, kaste med blade, føle på en snegl, smage på et eller andet (ikke en snegl!), se detaljerne i en bog o.s.v.

Her og nu oplevelser, skærpe nysgerrigheden og gribe oplevelsen.

Vi voksne vil passe på, at det ikke bliver for "planlagt".

2. Opdragelse til fællesskab

Vi vil se nærmere på evnen til at lære at knytte nære relationer. Vi vil blive afklaret på, hvad der er vores ansvar – og hvad der er forældrenes ansvar.

Udvikling af sociale færdigheder indebærer at børnene lærer at:

- vente / turtagning ??
- sige til og fra
- drage omsorg og lægge mærke til hinanden
- have fællesskabsoplevelser
- fortælle om fællesoplevelser
- se billeder af fællesoplevelser
- samarbejde og hjælpe hinanden
- spejle sig i andres reaktioner

... således at barnet har fornemmelse af at betyde noget for de andre i gruppen.

Vi vil skabe en stemning i huset/på stuen af tryghed. En stemning der siger "vi finder ud af det sammen."

Evaluering af fokuspunkter for 2008

Via vores dagssedler og personalemøder og forældremøder kan vi konstatere, at vi har været opmærksomme på vores to fokuspunkter.

- Generelt har vi skærpet barnets nysgerrighed i sanseoplevelser
- Ang. opdragelse til fællesskab har vi haft dette særskilt oppe på et forældremøde. Efter dette møde var det tydeligt, at forældrene også fik opmærksomhed på opdragelse til fællesskab. Vi har i hele perioden arbejdet ud fra at udvikle de sociale færdigheder via ovenstående punkter.

Fokuspunkter for 2009

1. Vi vil gerne gentage vores fokuspunkt om sanserne og arbejde endnu mere med det
2. Vi vil gøre børnene opmærksomme på korte ord og tal i dagligdagen på stuerne

Ledelses- og personaleudvikling

Evaluering af 2007

I forhold til at vi ville forsøge at forholde os til de mange medarbejdere med slid i ryg og knæ – er dette ikke lykkedes.

Alt i alt synes vi, at vi har passet godt på hinanden og det gode sammenhold i personalegruppen. Vi har en god atmosfære. Vi mener bestemt også, at vi fagligt udvikler os sammen.

Ledelsen har været på kursus i ansættelsesret.

Evaluering af 2008

Det er lykkedes os at passe godt på hinanden og på vores meget gode stemning i huset.

MUS-samtaler blev ikke påbegyndt i 2008 – men er påbegyndt i foråret 2009 og er godt i gang.

Året der kommer (2009)

Trods nedskæringer forsøger vi at værne om vores gode stemning i personalegruppen. Vi skal på personaleudviklingstur i foråret 2009. Vi vil i det daglige fastholde hinanden på at arbejde ud fra vores årsplan og glæde os over stabiliteten og engagementet i personalegruppen.

Forældresamarbejde

Evaluering af 2008

Vi synes, at vi i al almindelighed har rigtig et godt samarbejde med forældrene. Vi er åbne for udveksling af synspunkter og det er vores indtryk, at forældrene er trygge ved os. Vi er rummelige og tager individuelle hensyn. Såfremt der er behov, gør vi en ekstra indsats. Vi stiller konkrete spørgsmål om hverdagsrutiner, og vi tilstræber en gensidig indsigt. Alle familier bliver bedt om at aflevere en foto-collage af barnets familie. Vi forbereder forældresamtaler vældig godt og gør, hvad vi kan, for at afholde to gode forældremøder om året. Vi har opnået stor tilslutning til både forældrebestyrelsen og forældremøderne.

Året der kommer

Som i 2008 – blot med det nye indhold i årsplanen.

Forældrebestyrelsen

Evaluering af 2008

Vores samarbejde med forældrebestyrelsen er fint, og det/dem er vi glade for. Der er en åbenhed og respekt om dette.

Vi har vedtaget en kostpolitik, og vi kunne evt. inddrage forældrebestyrelsen mere i de pædagogiske processer, som vi diskuterer i personalegruppen.

Året der kommer (2009)

- Vi vil fortsætte det allerede gode og hyggelige samarbejde – og passe godt på det
- Vi vil løbende orientere/inddrage forældrebestyrelsen i vores proces omkring læringsbegrebet, iagttagelse, dokumentation samt vore øvrige mål

Vi vil være fortsat være åbne og interesserede i forhold til meningsudveksling.

 I forbindelse med at vi er blevet valgt til at være en sproginstitution: sammen med forældrebestyrelsen forestiller vi os, at kontakten til den potentielle forældregruppe i første omgang kommer til at ske gennem sundhedsplejen og pladsanvisningen. Efterhånden som vi som institution bliver inddraget/undervist i projektet, kan vi muligvis bidrage med tiltag til projektet.

Vi vil løbende på personalets undervisningsdage sammen med andre institutioner udveksle erfaringer omkring projekt og informere forældrebestyrelsen.

Ang. budgettet: vi får ca. 100 kr. ekstra pr. sprogbar pr. år ...

Regnskab og budget

Evaluering af 2008

Vi afventer stadig svar på vores køkkenansøgning. I kommunen har der været tvivl om hvem der skal betale og også der mangler man penge.

Vi har ikke haft nogle penge til at forbedre lyd og lysforholdene.

Ingen har ville give tilbud på maling af vinduerne.

Vi har haft en langtidssygemelding, som har været meget dyr for institutionen. Dette har medvirket til, at vi gik ud af året med et underskud på 70.000.

Året der kommer (2009)

På 8. år kæmper vi stadig for et nyt køkken, da det gamle nu har holdt 60 års fødselsdag.

Vi afsendte køkkenansøgning til 3 forskellige steder (m. billeder) i 2007-2008 og afventer stadig svar.

Vi vil være glade, HVIS vi får råd til at gøre noget ved lyd- og lysforholdene.

.

Afrunding

Trods svære arbejdsbetingelser ind i mellem, så mener vi, at vi opfylder vores årsplan flot.

Vi prioriterer "basis-arbejdet" med børnene !

Vi føler selv, at vi har en rigtig god daginstitution – og en rigtig god arbejdsplads. Men vi føler også et voksende pres udefra – nye regler, nye (ekstra) arbejdsopgaver, nye krav til det ene og det andet. Og dette sker uden, at vi får hverken mere tid eller flere penge til at løfte de mange opgaver.

Men vi gør det så godt vi kan – og at tingene overhovedet fungerer i det daglige, skyldes primært et stort engagement og en stor arbejdsindsats fra de ansatte, samt et udmærket samarbejde med bestyrelser og forældre.

– 0 –

Årsplanen er godkendt i personalegruppen tirsdag d. 14. april 2009 – og endvidere i forældrebestyrelsen mandag d. 30. Marts 2009.

Den gældende årsplan samt div. politikker er altid at finde på vores hjemmeside:
www.korsagergaard.dk

Bilag 1

Hvad er Marte Meo ?

Marte Meo betyder "ved egen kraft".

Marte Meo metoden er en videobaseret metode, der bygger på principperne for udviklingsstøttende kommunikation.

Marte Meo metoden er en meget konkret og løsningsorienteret metode, hvor vejledningen/rådgivningen tager udgangspunkt i de ressourcer, der i forvejen er til stede hos personerne.

Videoen bruges som arbejdsredskab. Videooptagelse og analyse af samspil i almindelige dagligdags situationer gør det muligt at få øje på barnets, den unges, den voksnes, den ældres initiativer, sociale kompetencer m.m. og herfra sætte nye mål for hensigtsmæssig udvikling og samspil - trin for trin.

I analysen fokuseres på:

- Hvad kan barnet/personen allerede, og hvad viser optagelsen, at barnet/personen har brug for at lære
- Hvad gør den voksne/hjælperen allerede, som er støttende for barnets/personens udvikling
- Hvad har den voksne/hjælperen brug for at få informationer om at gøre noget mere af eller gøre på en bestemt måde for at hjælpe barnet/personen videre i sin udvikling

Informationer videregives til den voksne/hjælperen med afsæt i fastfrosne, udvalgte klip fra videooptagelse af aktørernes egen kommunikation og med konkrete handleanvisninger, som kan forbedre samspillet og støtte udviklingen.

Marte Meo metoden er udviklet af hollænderen Maria Aarts. Metoden er blevet kendt og udbredt i Danmark siden 1994, og den anvendes i familier, i dagplejen, i daginstitutioner, på døgninstitutioner, på specialinstitutioner, på uddannelsesinstitutioner, på plejehjem og senest er skolen kommet til.

Kilde: www.martemeo.dk (Marte Meo Foreningen i Danmark)

Bilag 2

Kort om Daniel Stern

Daniel N. Stern er født i 1935. Han er amerikaner, uddannet psykiater og psykoanalytiker.

Daniel Sterns hovedværk er "Spædbarnets interpersonelle verden" fra 1991 og "Moderskabskonstellationen" fra 1997.

Det centrale i Sterns teorier er, at han anser det spæde barn for at være kompetent og havende et "selv", altså en høj grad af autonomi og egen udvikling. Det spæde barn rummer unikke kvaliteter og ressourcer (kompetencer) og er disponeret for at søge og engagere sig i læringsprocesser med stor motivation.

Hans hovedinteresse er selvoplevelsen og selvforfølelsen og betydningen af relationen mellem barnet og omsorgspersonen.

Stern mener, at barnet meget tidligt udvikler "selvfornemmelse" - en opmærksomhed over for eller viden om en umiddelbar oplevelse, og denne selvforfølelse er til stede længe før, barnet kan tænke symbolsk og har tilegnet sig et sprog og længe før, der sker en egentlig udvikling af selvbevidsthed.

Stern definerer udvikling som reorganisering eller nyorganisering af personlige oplevelser og erfaringer og inddeler udvikling i forskellige domæner, som alle vokser og eksisterer sammen hele livet - en lagdelt model i modsætning til stadiemodellen.

Litteraturliste - dansk oversatte bøger af Stern:

- Spædbarnets interpersonelle verden, Hans Reitzels Forlag, 2000
- Et spædbarns dagbog, Hans Reitzels Forlag, 1991
- En mor bliver til, Hans Reitzels Forlag, 1999
- Moderskabskonstellationen, Hans Reitzels Forlag, 1997
- De første seks måneder, Pædagogisk Bogklub, 1998

Kilde: www.broener.dk/sterndata.html